

PRILOG 1.

OBRAZLOŽENJE

I OBRAZLOŽENJE

1. Polazišta

Primjena Prostornog plana uređenja Općine Vela Luka predstavlja dinamičan proces provođenja planski zadatih postavki i ograničenja u prostoru kao i stalnu analizu te usporedbu planiranog sa stvarnim okruženjem koje već u trenutku donošenja Plana a u odnosu na stanje u prostoru koje je poslužilo za utvrđivanje ciljeva i planski postavki Plana predstavlja drugačije ulazne parametre te nužno nameće i drugačiju prostornu politiku. Ova se nužnost generalno može sagledati kroz dvije razine primjene Plana.

Prva se razina odnosi na provedbenu i stratešku primjenu planskih parametara dok je druga razina predstavljena zakonski nasljeđenim obvezama o potrebnoj usklađenosti s novodonešenom i aktualnom zakonskom regulativom.

Provedbena odnosno strateška komponenta Plana odnosi se u prvom redu na korekciju zadanih urbanističkih parametara (izgrađenosti, iskorištenosti prostora) kao i na unošenje novih naknadno uočenih potreba u prostoru (potrebe za detaljnijom razradom pojedinačnih zona).

Zakonske obveze usklađenja odnosno korekcije određenih planskih dijelova odnose se prvenstveno na primjenu novodonešenog Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN76/07, 38/09, 55/11 i 90/11).

Prethodno navedeni dijelovi mogu se sažeto prikazati kroz sljedeće točke:

- uočena su određena planska ograničenja u postupcima provođenja dokumenta prostornog uređenja te izdavanja akata kojima se odobrava građenje,
- neusklađenosti između već djelomično realiziranih provedbenih planova (detaljnih planova uređenja) s urbanističkim parametrima iz prostornog plana,
- gospodarski procesi na području općine uvjetuju reviziju utvrđenih planskih ograničenja i obveza,
- trenutna ograničenja i obveze strateškog dokumenta nisu u skladu s novodonesenom zakonskom regulativom a što se posebice odražava i u samom postupku provođenja strateškog dokumenta, postupcima izdavanja akata kojima se odobrava građenje, komunalnom i infrastrukturnom opremanju građevinskih područja.

Strukturalno, ove izmjene i dopune odnositi će se na korekcije tekstualnog i grafičkog dijela Plana a za što zakonsku osnovu predstavlja Odluka o pokretanju izmjena i dopuna PPUO Vela Luka.

2. Ciljevi prostornog razvoja i uređenja

Analizom utvrđene polazišne osnove izmjena i dopuna PPUO Vela Luka predstavljaju sljedeće izmjene i dopune tekstualnog i grafičkog dijela Plana:

- korekcija koeficijenta izgrađenosti za zone javne i društvene namjene (članak 79. točka 1.),
- korekcija planom određene najmanje površine građevne čestice za građevine osnovne i srednje škole (članak 79., točka 2.),
- korekcija najveće etažne visine građevina javne i društvene namjene (članak 79., točka 4.),
- korekcija utvrđenog minimalnog postotka zelene površine koja treba biti osigurana na pojedinačnoj građevnoj čestici (članak 79., točka 6.),
- korekcija kartografskog prikaza br. „4.12 Građevinska područja“ u dijelu koji prikazuje izgrađenost područja škole i pratećih sadržaja,
- korekcija preventivno zaštićene arheološke zone „villa rustica beneficij“,
- korekcija utvrđenog minimalnog broja parkirališnih mjesta prema namjeni / vrsti djelatnosti (članak 116.),
- korekcija članka 62. točke 1. dodavanjem proizvodne djelatnosti prerade ribe,
- korekcija parametara oblika, veličine i izgrađenosti građevne čestice definiranih člankom 52.,
- ispravka i dopuna drugog stavka u članku 174. dodatnim pojašnjenjem u svezi mogućnosti gradnje u izgrađenim dijelovima građevinskog područja a za koje je propisana obveza izrade UPU-a (uvođenjem pojma „akata kojim se odobrava građenje“ te proširenjem definicije i na infrastrukturne sustave i komunalne objekte),
- potrebno je uskladiti tekstualni dio Plana s novodonešenim Zakonom o prostornom uređenju (NN 76/07 i 38/09, 55/11 i 90/11).

3. Plan prostornog uređenja

Sukladno polazišnim analizama te utvrđenim ciljevima ovih izmjena i dopuna mijenjaju se tekstualni i grafički dijelovi Plana.

U tekstualnom dijelu Plana dopunjuju se sljedeći dijelovi:

- poglavlje 1.1.3 Planski pokazatelji ..., podnaslov Prostorni plan (bivše) Općine Korčula briše se rečenica " Za područje Općine Vela Luka još uvijek je na snazi planska dokumentacija 'Izmjene i dopune Prostornog plana (bivše) Općine Korčula' koja je usvojena 1988. godine."
- u poglavlju „Prostorni plan Dubrovačko neretvanske županije“ u zagradi se dodaje broj 7/10), mijenja se naslov grafičkog priloga na način da glasi: „Prilog: Izvadak iz grafičkog dijela ID PPŽ DN - Korištenje i namjena površina (Sl. glasnik Dub. neretvanske žup. br. 7/10)“
- na str. 12. u alineji koja započinje riječima „Zaštićeno obalno područje mora“ brišu se riječi „(prema Uredbi o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora, NN 128/04)“,
- na str. 12. briše se početak stavka koji glasi: „Usklađenjem PPŽ DN sa Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN128/04) i“ te se iza riječi PPŽ DN dodaju riječi: „(Sl. glasnik Dub. neretvanske žup. br. 7/10)“,
- na str. 12. dopunjuje se tablica na način da glasi:

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELA LUKA
Izmjene i dopune

Red. broj	Naselje	Lokalitet	Površina GP - ha (PPO Vela Luka)	Vrsta	Kapacitet	% izgrađ .	postojeće/ planirano
1.	Vela Luka	Tankaraca - Tečar	1,0	T3	100	66	postojeće
2.	Vela Luka	Gradina	5,0	T2	400	-	planirano
3.	Vela Luka	Gabrica	13,0	T2	1560	6	planirano
4.	Vela Luka	Martina – bok - Požar	11,5	T3	1000	-	planirano
5.	Vela Luka	Poplat	1,0	T3	100	-	planirano

- u poglavlju 3.2 Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina dodaje se ispravljena tablica Građevinska područja naselja:

A.	Gp naselja i dijelova naselja	Ex PP(b)O Korčula			PPUO Vela Luka – Izmjene i dopune		
		Ukupno GP - ha	Izgrađeno GP - ha	Izgrađenost - %	Ukupno GP - ha	Izgrađeno GP - ha	Izgrađenost - %
1.	*Gradina, Tudorovica, Mikulina Luka	38,6	18,3	47	43,6	18,3	42
2.	Poplat	8,8	4,4	50	10,1	4,4	44
3.	Prapatna	17,0	5,8	34	17,0	5,8	34
4.	Prihodnja	10,6	6,6	62	10,6	6,6	62
5.	Stračinčica	15,2	8,1	53	16,7	8,1	48
6.	Tankaraca	7,2	3,7	51	7,2	3,7	51
7.	Tri Luke	10,3	5,6	54	10,3	5,6	54
8.	Vela Luka	196,1	112,8	57	205,2	126,6	61
9.	Žukova	8,2	1,7	20	5,6	1,7	30
10.	**Dijelovi izdvojenih građ. područja naselja (Plitvine, Kalos, gosp. zona)	35,6	14,8	41	-	-	-
Ukupno naselje Vela Luka:		347,6	181,8	52	326,3	180,8	55

- u poglavlju 3.2 Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina u stavku koji započinje riječima „**Ukupnoj bilanci površina“ briše se zadnja točka,
- u poglavlju 3.2 Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina briše se stavak koji glasi „Industrijske zone tvornica Jadranka i Greben te zone gospodarsko - poslovnih sadržaja kao i ugostiteljsko turistička zona hotela Kalos čine prostorno i funkcionalno dio centralnog dijela naselja Vela Luka te se ovim Planom tretiraju kao sastavni dio centralnog dijela građevinskog područja naselja Vela Luka.“
- na str. 57. dopunjuje se tablica „Ugostiteljsko - turistička namjena u izdvojenom građevinskom području“ na način da glasi:

Red. broj	Naselje	Lokalitet	Površina GP - ha (PPO Vela Luka)	Vrsta	Kapacitet	% izgrađ .	postojeće/ planirano
1.	Vela Luka	Tankaraca - Tečar	1,0	T3	100	66	postojeće
2.	Vela Luka	Gradina	5,0	T2	400	0	planirano
3.	Vela Luka	Gabrica	13,0	T2	1560	6	planirano
4.	Vela Luka	Martina – bok - Požar	11,5	T3	1000	-	planirano
5.	Vela Luka	Poplat	1,0	T3	100	-	planirano

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELA LUKA
Izmjene i dopune

- u poglavlju 3.2.1 u tablici prilog: Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina mijenjaju se brojke u redku „izgrađeni dio građevinskog područja“ na način da glasi: „

- izgrađeni dio građevinskog područja	GP	180,8	4	25/0,03
---------------------------------------	----	-------	---	---------

”

- u poglavlju 3.2.1 mijenja se tablica Ugostiteljsko – turistička namjena u izdvojenom građ. području:

Red. broj	Naselje	Lokalitet	Površina GP - ha	Vrsta	Kapacitet	% izgrađ.	% udjela tur. zone u GP naselja	postojeće /plan
1.	Vela Luka	Plitvine	21,7	T1	2170	10	6	postojeće
2.	Vela Luka	Ožbalt	0,3	T1	80	50	0,1	postojeće
4.	Vela Luka	Posejdon	1,0	T1	300	50	0,1	postojeće

- poglavlje 3.4.1 Područja primjene planskih mjera zaštite prva rečenica poglavlja mijenja se na način da glasi „Na području općine ovim je Planom propisana obvezatna izrada detaljnije urbanističke dokumentacije sukladno smjernicama iz PPŽ DN. i Zakonu o prostornom uređenju i gradnji (NN76/07, 38/09, 55/11 i 90/11).
- u istom poglavlju (3.4.1 Područja primjene ...) dopunjuje se tablica Obvezne izrade urbanističkih planova na način da se briše obveza izrade urbanističkih planova za dijelove naselja za koje je utvrđeno da su izgrađeni i uređeni u smislu Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11 i 90/11).

Tablica: Obavezna izrada urbanističkih planova

A.	GP naselja	UPU 1:2000		
		Naziv lokaliteta	Obuhvat	Ukupno ha
1.	Vela Luka	Vela Luka	naselje Vela Luka+akvatorij uvale	321,4
B.	GP dijela naselja	UPU 1:1000		
		Naziv lokaliteta	Obuhvat	Ukupno ha
1.	Mikulina Luka, Tudorovica, Gradina	Mikulina Luka, Tudorovica, Gradina	naselje: Mikulina Luka, Tudorovica, Gradina+akvatorij	68,1
2.	Stračinčica	Stračinčica	naselje Stračinčica+akvatorij	28,2
3.	Prapatna	Prapatna	dio naselja	24,6
4.	Žukova	Žukova	dio naselja	8,5
C.	izdvojeno GP	UPU 1:1000		
		Naziv lokaliteta	Obuhvat	Ukupno ha
1.	Gradina	Gradina	izdvojeno GP ugostiteljsko - turističke namjene Gradina	5,0
2.	Tankaraca	Martina bok - Požar	izdvojeno GP ugostiteljsko - turističke namjene Tankaraca	11,5
3.	Tankaraca	Tankaraca -	izdvojeno GP ugostiteljsko	1,0

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELA LUKA
Izmjene i dopune

		Tečar	- turističke namjene Tankaraca - Tečar	
4.	Gabrica	Gabrica	izdvojeno GP ugostiteljsko - turističke namjene Gabrica	13,0
5.	Poplat	Poplat	izdvojeno GP ugostiteljsko - turističke namjene - Poplat	1,0
6.	Vela Luka	Poslovna zona	Poslovna zona	21,3

Dopunjuje se poglavlje 3.5.3 Vodnogospodarski sustav sa obrazloženjem o navodnjavanju polja Vrbovica, Kruševo i Bradat:

„Trenutno je projektom obuhvaćena je problematika navodnjavanja krških polja Vrbovica (19 ha), Kruševo (18,5 ha) i Bradat (30 ha) ukupne površine 62,9 ha.

Predmetnim projektom utvrđeni su hidrotehnički objekti koji čine osnovu planiranog sustava navodnjavanja, a to su:

AKUMULACIJA

CRPNO POSTROJENJE

CIJEVNA MREŽA (DISTRIBUCIJSKI CJEVOVOD)

AKUMULACIJA

Za navodnjavanje polja Vrbovica i Kruševo predlaže se izgradnja akumulacije na uzvišenom (prijevoju) između polja Vrbovica i Kruševo čime bi se omogućilo navodnjavanje oba polja.

Akumulacija bi se izvela kao poluukopani otvoreni bazen tlocrtnih dimenzija cca 44 x 61 m sa kotom dna 111 m n. m. Materijal iz iskopa koristio bi se za izradu nasipa sa nagibom pokosa 1:2 i kotom krune 118 m n. m. Akumulacija bi trebala biti ukupnog volumena 6900 m³, odnosno korisnog volumena 5100 m³ kojemu odgovara kota vodnog lica 117 m.n.m.

Vododržljivost bi se postigla primjenom odgovarajućih materijala (geomembrane). Postavljanje geomembrane treba biti u skladu sa preporukama proizvođača.

Za punjenje akumulacije predviđeno je priključenje na vodovodnu mjesnu mrežu. Stoga se predlaže izvedba priključka od vodospreme „ Vela Luka – nova“ uz polje Vrbovica do planirane akumulacije (L = 1115 m).

Za navodnjavanje polja Bradat predlaže se izgradnja akumulacije na vrhu brijega iznad Mikuline luka, gdje su kote terena oko 100.00 m n.m. Akumulacija bi se izvela kao poluukopani otvoreni bazen u obliku peterokuta tlocrtnih dimenzija cca 31 x 94 x 21 x 63 x 68.95 m sa kotom dna 97.00 m n. m.

Materijal iz iskopa koristio bi se za izradu nasipa sa nagibom pokosa 1:2 i kotom krune 104.00 m n. m. Akumulacija bi trebala biti ukupnog volumena 16.900 m³, odnosno korisnog volumena 13.000 m³ kojemu odgovara kota vodnog lica 103.00 m n. m.

Vododržljivost bi se postigla primjenom odgovarajućih materijala (geomembrane) površine cca 5.562 m². Postavljanje geomembrane treba biti u skladu sa preporukama proizvođača.

CRPNO POSTROJENJE

Za punjenje akumulacije Vrbovica – Kruševo predviđeno je priključenje na vodovodnu mjesnu mrežu. Stoga se predlaže izvođenje priključka - tlačni cjevovod DN 100, od vodospreme „Vela Luka – nova“ do planirane akumulacije.

Za savladavanje visinske razlike predviđena su 2 crpna agregata sa režimom rada 1 + 1, snage 5,5 Kw za što je potrebno osigurati odgovarajući elektro priključak. Kapacitet svake crpke je 5 l/s sa zahvaćanjem vode prema režimu kojeg će odrediti komunalno poduzeće („Vodovod – Blato“).

Na potezu od postojeće vodospreme „Vela Luka – nova“ do planirane vodospreme cjevovod se polaže uz postojeće puteve koji su širine cca 3.0 m.

Za punjenje akumulacije polja Bradat predviđeno je priključenje na vodovodnu mjesnu mrežu. Stoga se predlaže izvedba spojno (priključnog) okna kod Nikoline luke, na trasi planiranog vodoopskrbnog cjevovoda („sustav vode za piće“) Vela Luka – vodosprema Gradina.

Na sjevernom dijelu akumulacije smještena je ulazno – izlazna granevina, tlocrtnih vanjskih dimenzija 5,2 x 3,0 m. Kota dna ulazno – izlazne granevine je 96.30 m n.m. dok je kota krovne ploče 104 m n.m.

CIJEVNA MREŽA (DISTRIBUCIJSKI CJEVOVOD)

Planirani sustav navodnjavanja polja Vrbovica – Kruševo temelji se na gravitacijskoj distribuciji vode iz akumulacije prema potrošačima.

Cijevna mreža izvodi se od profila DN 80 i DN 100, a polaže se uglavnom postojećim zemljanim putevima oko poljoprivrednog područja na „javnim“ površinama te djelomično kroz privatne parcele.

Mreža bi se izvela u obliku prstenastog sustava ukupne dužine oko 5 km.”

Planirani sustav navodnjavanja polja Bradat temelji se na gravitacijskoj distribuciji vode iz akumulacije prema potrošačima.

Cijevna mreža izvodi se od profila DN 150 i DN 100, a polaže se uglavnom po postojećim putovima te djelomično kroz privatne parcele. Oko centralnog dijela polja formirao bi se „prsten“ sustava za navodnjavanje dužine oko 2 km, na kojem bi se izveli priključci (hidranti) za navodnjenje.

Iza tablice „Popis dobara po kategorijama zaštite“ na str. 68. dodaju se nova poglavlja koja glase:

Prirodna baština – zaštićena i ostala vrijedna područja

Zaštita prirode provodi se očuvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti, te zaštitom prirodnih vrijednosti. Na području općine Vela Luka utvrđene su zaštićene prirodne vrijednosti temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08) i upisane u Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti RH, dijelovi prirode predloženi za zaštitu temeljem istog posebnog propisa, te dijelovi prirode zaštićeni planskim mjerama zaštite kako je utvrđeno u posebnom prilogu plana – stručnoj podlozi Podaci o vrstama, staništima, zaštićenim i evidentiranim područjima Ekološke mreže RH s prijedlogom mjera zaštite za potrebe izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja općine Vela Luka (Državni Zavod za zaštitu prirode, Zagreb, kolovoz 2010.).

Područja prirodnih vrijednosti

Na području Općine Vela Luka temeljem Zakona o zaštiti prirode su zaštićeni slijedeći dijelovi prirode i to:

- u kategoriji park šume: otočić Ošjak,
- u kategoriji spomenika prirode: lokalitet Vela spilja,

Otok Ošjak zaštićen je u kategoriji park šume, 1954. godine. Karakteriziran je dobro očuvanom šumom alepskog bora *Pinus halepensis*. Područje je posebno atraktivno kao rekreacijska zona i dobrog stanja očuvanosti.

Vela špilja zaštićena je u kategoriji geomorfološkog spomenika prirode, 1966. godine. Dužine je 45 metara, a visine 17 metara. Na stropu su dva otvora kroz koje ulazi danje svjetlo i potpuno je osvijetljuje. Jedinstvene naslage špilje čuvaju tragove života od zadnjeg velikog ledenog doba, prije oko 20 000 godina do brončanog doba. Starost od 20 000 godina određena je analizom ugljena pronađena u slojevima naslaga u špilji. Stoga je špilja vrijedan arheološki lokalitet, posebno neolitskog razdoblja na našem obalnom području. Mogu se pratiti faze razvoja od starijeg neolitika i impresso kulture, srednjeg neolitika i velalučke kulture do mlađeg neolitika i hvarske kulture. U špilji je nađena keramika i dva dječja groba sa zgrčenim kosturima i keramikom u naručju.

Na području Općine Vela Luka evidentirano je vrijedno područje prirode, Šaknja rat, za koje se predlaže zaštita u kategoriji značajnog krajobraza. Potrebno je izraditi propisanu stručnu podlogu te provesti postupak zaštite.

Predjel Šaknja rat sastavni je dio gospodarske jedinice Šaknja rat koji obuhvaća dijelove šumskih odjela 31 – 39, a nalazi se na području Uprave šuma Podružnice Split, Šumarije Korčula. Područje je obraslo šumom alepskog bora i crnike (*As. Quercu ilicis-Pinetum halepensis* Loisel 1971). To je najrasprostranjenija šumska zajednica alepskog bora *Pinus halepensis* koja se razvija bilo spontano, bilo subsponatano na više-manje zaštićenim položajima. Prvotno je bila označena (Horvatić 1958) kao *as. Orno-Quercetum ilicis* facijes *Pinus halepensis*. Manji dio površine iskrčen je radi podizanja trajnog nasada maslina. Za zaštitu je predviđeno netaknuto područje, površine 371,28 ha.

S južne i zapadne granice područje je omeđeno morskom obalom, na sjeveru makijom, a na istoku mladom šumom alepskog bora razvijenom nakon požara 1998. godine. Mješovita šuma alepskog bora i crnike na ovom se području razvila nakon požara 1933. godine (alepski bor iz sjemena, crnika iz nagorjelih panjeva).

Ekološka mreža

U Hrvatskoj je Ekološka mreža propisana Zakonom o zaštiti prirode, a proglašena Uredbom o proglašenju ekološke mreže (N.N. 109/07), te predstavlja sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja važnih za ugrožene vrste i staništa, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti. Uredbom o proglašenju ekološke mreže (N.N. 109/07) propisane su i smjernice za mjere zaštite čija provedba osigurava postizanje i održavanje povoljnog stanja ciljeva očuvanja svakog područja ekološke mreže. Unutar ekološke mreže njezini dijelovi povezuju se prirodnim ili umjetnim koridorima, koji omogućuju kretanje populacijama živih organizama od jednog lokaliteta do drugog.

Sukladno mehanizmu EU Direktive o staništima, Zakon o zaštiti prirode propisuje da se dijelovi ekološke mreže mogu štiti kao posebno zaštićena područja ili provedbom planova upravljanja, kao i kroz postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu svakog ugrožavajućeg zahvata. Negativno ocijenjen zahvat se može odobriti samo u slučajevima prevladavajućeg javnog interesa i uz Zakonom utvrđene kompenzacijske uvjete. Važan mehanizam je i mogućnost sklapanja ugovora s vlasnicima i ovlaštenicima prava na područjima ekološke mreže, uz osiguranje poticaja za one djelatnosti koje doprinose očuvanju biološke raznolikosti.

šifra i naziv područja: HR1000036 – Srednjedalmatinski otoci i Pelješac
ciljevi očuvanja: sredozemni galeb (*larus audouinii*), leganj (*caprimulgus europaeus*), jarebica kamenjarka (*alectoris graeca*), ušara (*bubo bubo*), zmijar (*circaetus gallicus*), sivi sokol (*falco preregrinus*), voljić maslinar (*hippolais olivetorum*), eja strnjarica (*circus cyaneus*),

Područje obuhvaća velike dalmatinske otoke (Brač, Hvar, Korčula, Šolta) i zapadni dio poluotoka Pelješca. U područje ulaze samo veći otoci bez morske površine s izuzetkom prostora između Korčule i Pelješca gdje, zbog gniježđenja male populacije sredozemnog galeba, ulazi i morska površina zajedno s malim otočićima. U području se nalaze svi tipovi mediteranskih staništa, otvorenih i šumskih. Naročito na Pelješcu su vrlo dobro razvijena stjenovita staništa s liticama. Na tom području se nalazi najbrojnija populacija legnja u Hrvatskoj. Glavni razlozi ugroženosti područja: turizam i rekreativne aktivnosti, odumiranje tradicionalnog poljodjelstva i stočarstva, lov i krivolov, prekomjerni ribolov, izgradnja visokih energetske objekata (vjetroelektrana i dalekovoda)

Šifra i naziv područja: HR2000157 – Špilja na Korčuli
ciljevi očuvanja: endemične svojte
stanišni tip: kraške špilje i jame
Špilja na Korčuli tipski je lokalitet za endemičnu vrstu kornjaša *Speonesiotes insularis*.

šifra i naziv područja: HR2000171 – Tabaina špilja
ciljevi očuvanja: endemične svojte
stanišni tip: kraške špilje i jame
Tabaina špilja tipski je lokalitet za endemičnu vrstu jednakonožnog raka *Aegonethes antilocapra*.

šifra i naziv područja: HR2000355 – Vela špilja
stanišni tip: kraške špilje i jame

šifra i naziv područja: HR2000529 – Šakanj rat
stanišni tip: mješovita šuma alepskog bora i crnike

šifra i naziv područja: HR2001136 – Koridor za morske kornjače
ciljevi očuvanja: morske kornjače
Područje uključuje morski pojas do izobata od 50 m. U tom pojasu značajne su zajednice livade posidonije koje su područje ishrane morskih kornjača. Koridor je važan i kao jedno od najznačajnijih zimovališta i područja odrastanja juvenilnih morskih kornjača.

šifra i naziv područja: HR3000152 – Otok Proizd i Privala na Korčuli
stanišni tip: naselja posidonije, grebeni

šifra i naziv područja: HR3000153 – Otok Korčula – od uvale Poplat do Vrhovnjaka
stanišni tip: morske špilje, naselja posidonije, grebeni

šifra i naziv područja: HR3000372 – Zaklopatica
stanišni tip: morske špilje

šifra i naziv područja: HR3000373 - Ključ
stanišni tip: morske špilje

šifra i naziv područja: HR3000376 – Jama Stračinčica
stanišni tip: morske špilje

šifra i naziv područja: HR3000426 – Lastovski i Mljetski kanal
ciljevi očuvanja: dobri dupin (*tursiops truncatus*)

Prema podacima dobivenim analizom smrtnosti dupina, ovo je jedno od najznačajnijih područja važnih za ishranu i razmnožavanje vrste dobri dupin u Jadranu. Prema procjenama ovo područje obuhvaća 15-30% populacije jadranskih dupina. Tijekom ljetnih mjeseci ugroženost područja zbog pojačanog morskog prometa je visoka, dok dodatno tijekom cijele godine područje ugrožava ribolov (posebno ribolov mrežama stajaćicama). Uz dobrog dupina (*Tursiops truncatus*), na ovom području zabilježene su i sljedeće vrste: glavati dupin (*Grampus griseus*), plavobijeli dupin (*Stenella coeruleoalba*), krupnozubi dupin (*Ziphius cavirostris*), te veliki sjeverni kit (*Balaenoptera physalus*).

Biološka raznolikost

Zaštita ugroženih i rijetkih staništa

Cilj zaštite staništa, koji je za područje Europe naročito razrađen EU Direktivom o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore br. 92/43/EEC iz 1992. godine (Direktiva o staništima), jest dugoročno očuvati stanišne tipove važne za zaštitu prirode u Europi (ugroženi i rijetki stanišni tipovi na europskoj razini) u tzv. povoljnom stanju očuvanja.

Sukladno Direktivi o staništima, Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08) definira vrste stanišnih tipova, utvrđuje koji su od njih važni za zaštitu prirode (ugroženi i rijetki stanišni tipovi) i predstavljaju ekološki važna područja kao dijelove ekološke mreže, te propisuje postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu za sve ugrožavajuće zahvate na tim područjima.

Pravilnikom o staništima definirani su stanišni tipovi zastupljeni u Republici Hrvatskoj, iskazani prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa (NKS) koja je sastavni dio Pravilnika (NN 07/06). Ugroženi i rijetki stanišni tipovi na području Općine Vela Luka su:

Na kopnu:

- **C.3.6. Kamenjarski pašnjaci i suhi travnjaci eu- i stenomediterana (**Red CYMBOPOGO-BRACHYPODIETALIA H-ić. (1956) 1958**) – Pripadaju razredu *THERO-BRACHYPODIETEA* Br.-Bl. 1947. Navedeni kompleks staništa, u stvari vegetacijskih oblika, koji se kao posljednji stadiji degradacije vazdazelenih šuma crnike razvijaju u sklopu eumediteranske (= mezomediteranske) i stenomediteranske (= termomediteranske) vegetacijske zone mediteransko-litoralnog vegetacijskog pojasa razvijaju diljem Sredozemlja.
- *D.3.4. Bušici (Razred *ERICO-CISTETEA* Trinajstić 1985) – Navedeni skup predstavlja niske, vazdazelene šikare koje se razvijaju na bazičnoj podlozi, kao jedan od degradacijskih stadija vazdazelene šumske vegetacije. Izgrađene su od polugrmova koji uglavnom pripadaju porodicama *Cistaceae* (*Cistus*, *Fumana*), *Ericaceae* (*Erica*), *Fabaceae* (*Bonjeanea hirsuta*, *Coronilla valentina*, *Ononis minutissima*), *Lamiaceae* (*Rosmarinus officinalis*, *Corydanthus capitatus*, *Phlomis fruticosa*), a razvijaju se kao jedan od oblika degradacijskih stadija vazdazelene šumske vegetacije.
- *E.8.2. Stenomediterske čiste vazdazelene šume i makija crnike (**Sveza *Oleo-Ceratonion* Br.-Bl. 1931**) – Skup zajednica čistih vazdazelenih šuma i makije crnike, te šuma alepskog bora razvijenih u najtoplijem i najsušem dijelu istočnojadranskog primorja. Karakterizira ih znatan udio kserotermnih, endozookornih elemenata - *Pistacia lentiscus*, *Juniperus phoenicea*, *Olea sylvestris*, *Ceratonia siliqua*, mjestimično *Euphorbia dendroides*, penjačica *Ephedra fragilis*, polugrmova *Prasium majus*, *Coronilla valentina*, te zeljastih vrsta *Arisarum vulgare*.
- *B.1.4.2. Dalmatinske vapnenačke stijene (Sveza *Centaureo-Portenschlagiellion* Trinajstić 1980) – Hazmofitska vegetacija stjenjača pukotinjarki koja se razvija u pukotinama suhих vapnenačkih stijena u mediteranskom području Južnog Jadrana.
- *B.2.2. Ilirsko – jadranska, primorska točila (Sveza *Peltarion alliaceae* H-ić. u Domac 1957) - Vegetacija jadranskih, primorskih točila razvijena je najvećim dijelom u istočnojadranskom primorju od Trsta na sjeveru do Crnogorskog primorja na jugu, te na nekoliko mjesta apeninske-zapadnojadranske obale.
- *F.4. Stjenovita morska obala

U moru:

- *G.3.2. Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja - Infralitoralna staništa na pjeskovitoj podlozi (sitni pijesci).
- *G.3.5. Naselja posidonije - Naselja morske cvjetnice vrste *Posidonia oceanica*.
- *G.4.3. Cirkalitoralna čvrsta dna i stijene - Cirkalitoralna staništa na čvrstom dnu i stjenovitoj podlozi takvim staništima stvara se **Koraligenska biocenoza**, više ili manje scijafilna, a ime je dobila po crvenim algama koje inkrustiraju kalcijev karbonat u svoje taluse (porodica *Corallinaceae*). Tipični koraligenski aspekt ove

biocenoze tvore izrazito scijafilna naselja u kojima dominiraju kalcificirane alge, koralji, mahovnjaci i spužve. Pretkoraligenski aspekt ove biocenoze je blago scijafilan i u njemu dominiraju nekalcificirane alge. Koraligenska biocenoza stanište je mnogih vrsta organizama, bioraznolikost u njoj je velika, a smatra se ugroženom u Mediteranu.

Zaštita divljih svojti

Prema Zakonu o zaštiti prirode ugrožene divlje svojte (vrste i podvrste) proglašavaju se strogo zaštićenima ili zaštićenima. Popis tih divljih svojti utvrđen je Pravilnikom o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN 07/06). Popisi ugroženih vrsta objedinjuju podatke o onim svojtama (vrstama ili podvrstama), biljaka, životinja i gljiva, koje se smatraju ugroženima temeljem znanstvene procjene prema međunarodnim kriterijima koje je postavila međunarodna unija za zaštitu prirode IUCN. Te se vrste upisuju na tzv. Crveni popis, a detaljno obrađuju u crvenim knjigama. Ugrožene svojte također se štite izdvajanjem važnih područja za njihovo očuvanje u ekološku mrežu.

Krajobrazi

Krajobrazi se štite Zakonom o zaštiti prirode. Krajobrazne tipove i osobito vrijedne krajobraze kao zaštićene prirodne vrijednosti utvrđuje ministarstvo na prijedlog Državnog zavoda za zaštitu prirode. Međutim, kako Krajobrazna osnova Republike Hrvatske još nije donesena, osobito vrijednim predjelima, prirodnim i kulturnim krajobrazima, smatraju se oni određeni Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije i PPUO Vela Luka.

U kategoriji osobito vrijedan, prirodni krajobraz nalazi se čitav akvatorij Općine Vela Luka dok se u kategoriju osobito vrijednog kulturnog krajobraza svrstava kultivirani agrarni krajolik na obalama Općine Vela Luka.

